

UCHWAŁA PROGRAMOWA XIII Krajowego Zjazdu Delegatów Polskiego Związku Głuchych

Warszawa, 4 grudnia 2011 r.

Polski Związek Głuchych, jako stowarzyszenie pozarządowe zrzeszające osoby niesłyszące, słabosłyszące i ich przyjaciół, za podstawowy swój cel uznaje stałe działanie na rzecz wyrównywania szans osób z uszkodzonym słuchem w stosunku do reszty społeczeństwa i tworzenie im warunków do godnego i równoprawnego życia.

Działania Związku powinny być ukierunkowane na podmiotowość osób z uszkodzonym słuchem i realizację ich prawa do godnego i równoprawnego życia. W szczególności chodzi o działania na rzecz uznania tożsamości środowiskowej i kulturowej osób niesłyszących oraz ich odrębności językowej, na kształtowanie prawidłowego wizerunku osoby z uszkodzonym słuchem, a w konsekwencji prawidłowych postaw społeczeństwa wobec niesłyszących, w tym także na uznanie prawa osób niesłyszących do kształcenia i pracy na równi z osobami słyszącymi. Dla realizacji tego zadania konieczne jest tworzenie przez władzę ustawodawczą odpowiednich mechanizmów stymulujących pracodawców do zatrudniania osób niesłyszących.

Reasumując – Związek powinien wpływać na kształtowanie polityki państwa wobec społeczności niesłyszących. Realizacji tego celu powinny służyć uchwalone przez Zjazd niżej wymienione kierunki działalności.

I. W zakresie kształtowania i egzekwowania prawa przyjaznego dla osób głuchych i niedosłyszących

1. Aktywne uczestnictwo Związku w pracach legislacyjnych Parlamentu dotyczących problematyki głuchych i niedosłyszących, w tym inspirowanie aktów prawnych, prowadzących do kształtowania prawidłowej i zgodnej ze standardami światowymi polityki państwa wobec osób głuchych i niedosłyszących, a w szczególności:
  - zainicjowanie i dążenie do uchwalenia przez Parlament aktów prawnych zmierzających do stworzenia rozwiązań systemowych umożliwiających częściowe finansowanie z budżetu państwa działalności organizacji osób niepełnosprawnych, w tym Polskiego Związku Głuchych
  - w związku z uchwaloną ustawą o języku migowym należy inicjować i dążyć do uchwalenia przez Parlament zmian do tej ustawy, nadającej językowi migowemu prawa oficjalnego języka tej części społeczeństwa, podobnie jak ma to miejsce w wielu innych krajach.
2. Współpraca w zakresie tworzenia prawa dotyczącego osób głuchych i słabosłyszących z Rzecznikiem Praw Obywatelskich, Pełnomocnikiem Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych oraz innymi instytucjami i stowarzyszeniami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych.
3. Dążenie do wydania przepisów ujednociających orzecznictwo o niepełnosprawności, a w szczególności zapewnienie osobom niesłyszącym przyznawanie umiarkowanego stopnia niepełnosprawności.
4. Stałe monitorowanie przestrzegania obowiązującego prawa i zwracanie uwagi organów państwowych i samorządowych na przypadki lekceważenia obowiązujących przepisów, w wyniku czego podopieczni Związku ponoszą negatywne konsekwencje.

II. W zakresie współpracy z organami władzy wykonawczej i innymi instytucjami

1. Współdziałanie z urzędem Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych oraz samorządami lokalnymi w zakresie tworzenia i realizacji centralnych i lokalnych

- programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych tak, aby uwzględniane w nich były problemy osób głuchych i słabosłyszących, zarówno dzieci jak i dorosłych.
2. Współdziałanie w planowaniu i realizacji założeń kompleksowego systemu opieki diagnostyczno-leczniczo-rehabilitacyjnej nad osobami niepełnosprawnymi słuchowo, systemu badań profilaktycznych i przesiewowych w celu wczesnego wykrywania uszkodzeń słuchu u noworodków i dzieci oraz systemowych rozwiązań dotyczących zasad zaopatrywania osób z uszkodzeniami słuchu w sprzęt, środki do leczenia i rehabilitacji uszkodzeń słuchu oraz zasad refundacji kosztów przez instytucje i organy państwa.
  3. Zwiększenie współpracy terenowych jednostek Związku z samorządami lokalnymi, rejonowymi biurami pracy, agendami terenowymi PFRON oraz działającymi w terenie innymi stowarzyszeniami pozarządowymi osób niepełnosprawnych w sprawach osób głuchych i słabosłyszących dotyczących problemów przekwalifikowania i zatrudniania, spraw socjalno-bytowych, eliminowania barier komunikacyjnych itp.
  4. Współpraca z samorządami lokalnymi oraz odpowiednimi instytucjami i organizacjami w zakresie przeciwdziałania i zwalczania bezrobocia w środowisku osób głuchych i niedosłyszących ze szczególnym uwzględnieniem aktywnych programów działań w tym zakresie.
  5. Współpraca z samorządami lokalnymi oraz odpowiednimi instytucjami i organizacjami w zakresie działań profilaktycznych i prozdrowotnych, przeciwdziałających zagrożeniom chorobami i patologiami społecznymi.
  6. Współuczestnictwo w doskonaleniu samorządów lokalnych w zakresie znajomości problematyki głuchych i niedosłyszących w tym w szczególności pełnomocników do spraw osób niepełnosprawnych przy wojewodach, burmistrzach i prezydentach miast oraz innych pracowników służb społecznych.
  7. W związku z uchwaleniem ustawy o języku migowym „konieczne staje się współdziałanie z samorządami lokalnymi i innymi instytucjami w kierunku zapewnienia szerokiego dostępu do obiektów i miejsc użyteczności publicznej /np. urzędów, służb ratowniczych, placówek służby zdrowia/.
  8. Współpraca z duszpasterstwem niesłyszących w zakresie opieki duchowej nad osobami niesłyszącymi i ich rodzinami.

III. W zakresie organizacji i struktury Związku

1. Organizacja i prowadzenie szkolenia i doskonalenia lokalnych liderów i działaczy Związku w zakresie znajomości problematyki działalności organizacji pozarządowych, aktualnych regulacji prawnych, umiejętności pozyskiwania środków na działalność statutową (w tym ze środków Unii Europejskiej) oraz specyficznych problemów środowiska głuchych i niedosłyszących. Szkolenia takie powinny być przede wszystkim organizowane ze środków Unii Europejskiej.
2. Stałe podejmowanie działań zmierzających do zwiększenia aktywności młodzieży niesłyszącej, w tym także działań systemowych, włączanie ich do pracy społecznej w strukturach Związku począwszy od kół szkolnych oraz organizowanie odpowiednich szkoleń obejmujących młodych aktywistów.
3. Podjęcie działań na rzecz organizacji wolontariatu ze szczególnym uwzględnieniem słyszącej młodzieży mającej niesłyszących rodziców.
4. Podjęcie działań zmierzających do uporządkowania stanu majątkowego PZG m.in. poprzez przekazywanie nieruchomości oddziałom.

IV. W zakresie rehabilitacji dzieci z uszkodzonym słuchem

1. W związku z wejściem w życie Ustawy o działalności leczniczej (Dz. U. z dnia 1 czerwca 2011 r. nr 112, poz. 654) dokonanie transformacji prawno-organizacyjnej poradni/ośrodków diagnozy i rehabilitacji dzieci i młodzieży z wadą słuchu z formy „niepubliczny zakład opieki zdrowotnej” na jedną spośród poniższych:

- a) fundację, której założycielem jest jednostka stowarzyszenia posiadająca osobowość prawną,
- b) spółkę prawa handlowego utworzoną przez jednostkę stowarzyszenia posiadającą osobowość prawną,
- c) ewentualnie dalsze prowadzenie poradni jako przedsiębiorstwa podmiotu leczniczego nieposiadającego osobowości prawnej.

Czas dokonania zmian – zgodnie z ustawą – do 30 czerwca 2012 roku.

2. Kontynuacja prowadzenia i rozwijania różnych form działań wobec dziecka z uszkodzonym słuchem tj: diagnozy, leczenia i rehabilitacji od najwcześniejszego okresu życia do momentu uzyskania odpowiednich rezultatów.
3. Upowszechnianie wśród społeczeństwa, a w szczególności wśród rodziców dzieci z uszkodzonym słuchem, wiedzy na temat głuchoty i jej konsekwencji dla rozwoju dziecka a także upowszechnianie rzetelnych informacji na temat głuchoty kulturowej i wychowania dwujęzycznego.
4. Kontynuacja organizacji turnusów rehabilitacyjnych dla dzieci z uszkodzonym słuchem i ich rodziców; kursów i szkoleń dla ich rodzin, opiekunów oraz nauczycieli, w tym kursów języka migowego, w celu przekazywania wiedzy o sposobach postępowania z niesłyszącym dzieckiem i metodach komunikowania się.
5. Utworzenie rady programowej PZG (składającej się z członków Zarządu Głównego oraz specjalistów) ds. rehabilitacji dzieci w celu bieżącego monitorowania prawa, możliwości pozyskania środków oraz podejmowania działań planistycznych, interwencyjnych i innych niezbędnych do funkcjonowania ośrodków.
6. Podjęcie działań zmierzających do tego aby Ministerstwa zarządzające funduszami rządowymi ponownie objęły zakresem dotacji zadania skierowane do dzieci z uszkodzonym słuchem, w tym profilaktykę i rehabilitację społeczną.
7. Wsparcie działań poradni/ośrodków w zakresie poszerzenia oferty rehabilitacji leczniczej finansowanej przez NFZ oraz rehabilitacji społecznej dotowanej przez PFRON i inne instytucje rządowe oraz samorządowe.
8. Pomoc w ubieganiu się o środki finansowe z dotacji unijnych oraz samorządowych dla celów poprawy warunków lokalowych i wyposażenia poradni/ośrodków PZG - zgodnie z wymogami określonymi w zarządzeniach Ministerstwa Zdrowia.
9. Podejmowanie działań mających na celu stworzenie dzieciom z uszkodzonym słuchem odpowiednich warunków do rozwoju i edukacji oraz integracji w przedszkolach i szkołach masowych.
10. Wsparcie działań szkół w zakresie zmian w organizacji nauczania, w tym podejmowanie takich działań jak:
  - a. Dążenie do rozdzielnia w ośrodkach szkolno-wychowawczych dzieci głuchych, słyszących i słabosłyszących – wprowadzenie szkół dla głuchych
  - b. Rozdzielenie szkół, a przynajmniej rozdzielenie oddziałów dla dzieci głuchych oraz dzieci głuchych ze sprzężonymi upośledzeniami.
  - c. Zmiana struktury placówek – wprowadzenie nowych i adekwatnych do potrzeb rynku pracy zawodów do edukacji zawodowej.
  - d. Zmiana nazewnictwa Specjalnych Ośrodków Szkolno-Wychowawczych na Specjalistyczne Ośrodki Szkolno-Wychowawcze.
  - e. Podejmowanie działań wspierających zatrudnianie w przedszkolach i szkołach dla dzieci niesłyszących nauczycieli głuchych, w szczególności do nauczania języka migowego.
  - f. Organizowanie różnych form doskonalenia nauczycieli szkół masowych w zakresie surdopedagogiki, w tym także ze środków Unii Europejskiej
11. Organizowanie różnych form doskonalenia nauczycieli w zakresie metod nauczania dzieci głuchych, nauczania dwujęzycznego dzieci głuchych, polskiego języka migowego oraz glottodydaktyki.
12. W związku z uchwaloną ustawą o języku migowym należy domagać się w Ministerstwie Edukacji Narodowej prawnego usankcjonowania dwujęzycznego kształcenia dzieci głuchych, a także egzekwowania przez Ministerstwo obowiązku posiadania

odpowiednich kwalifikacji w zakresie znajomości języka migowego przez wszystkich nauczycieli, wychowawców i dyrektorów placówek edukacyjnych dla dzieci i młodzieży niesłyszącej. Posiadanie kwalifikacji w tym zakresie powinno stanowić warunek podstawowy przy staraniu się o awans zawodowy.

V. W zakresie praw dorosłego człowieka głuchego i słabosłyszącego

1. Inicjowanie różnych form szkolenia i doskonalenia zawodowego dostępnych dla osób głuchych, niedosłyszących i tracących słuch.
2. Podjęcie starań o łatwiejszy dostęp osób niesłyszących do tłumaczy języka migowego w instytucjach publicznych i służbie zdrowia.
3. Podejmowanie działań prowadzących do tego, aby w przypadkach przyjmowania przez placówkę służby zdrowia osoby niesłyszącej z tłumaczem języka migowego byli oni załatwiani poza kolejnością.
4. Współpraca z Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w sprawie cyklicznej aktualizacji wykazu sprzętu ułatwiającego przełamywanie barier w komunikowaniu się oraz ułatwiających życie.
5. Monitorowanie starań o zrównanie praw osób dorosłych i dzieci w zakresie dofinansowywania aparatów słuchowych i innych urządzeń ułatwiających życie oraz ich napraw w przypadku awarii, z uwzględnieniem zarówno dofinansowania przez kasy chorych jak i ze środków PFRON. Aparaty słuchowe jako protezy z punktu widzenia wysokości dofinansowania powinny być traktowane formalnie na równi ze środkami ortopedycznymi.
6. Podejmowanie działań w kierunku zapewnienia szerokiego dostępu do internetu i innych form multimedialnej wymiany informacji, w tym także stworzenia możliwości kształcenia i zdobywania wiedzy na odległość poprzez formy multimedialne.
7. Podejmowanie działań w kierunku zapewnienia osobom korzystającym z aparatów słuchowych szerokiego dostępu do placówek upowszechnienia kultury poprzez domaganie się instalowania w nich odpowiednich urządzeń technicznych (pętle induktofoniczne, systemy Infrafon itp.).

VI. W zakresie tożsamości językowej i kulturowej ludzi głuchych

Podejmowanie działań na rzecz uznania środowiska osób głuchych jako mniejszości językowej, posiadającej swoją odrębność kulturową poprzez:

1. Monitorowanie prawodawstwa w zakresie języka migowego
2. Współdziałanie przy tworzeniu rozporządzeń, aktów prawnych w zakresie języka migowego
3. Rozwój działalności Centrum Edukacyjnego Języka Migowego, poprzez m.in.:
  - a. Określenie i przyjęcie oficjalnego stanowiska ZG PZG w sprawie nauki języka migowego (PJM, SJM) i wprowadzenia go we wszystkich jednostkach PZG;
  - b. Opracowanie i wprowadzenie ujednoczonych rodzajów kursów języka migowego we wszystkich Oddziałach – ujednoczenie systemu, jego przejrzystość, przystępność i atrakcyjność to bardzo ważne elementy budowania wizerunku PZG.
  - c. Monitorowanie działań wszystkich jednostek PZG w zakresie prowadzonych kursów i innych działań dotyczących języka migowego;
  - d. Zmiana procesu certyfikacji tłumaczy i lektorów języka migowego poprzez wprowadzenie nowych procedur certyfikacyjnych, odpowiadających standardom europejskim i światowym w zakresie certyfikacji;
  - e. Podejmowanie działań w celu profesjonalizacji zawodu tłumacza języka migowego, w tym: stwarzających możliwość podnoszenia kwalifikacji przez tłumaczy, opracowanie i wprowadzenie standardów pracy tłumacza - etyka tłumacza.
  - f. Prowadzenie szkoleń dla kadry lektorskiej;

